

Dalok zendülése, zászlók lobogása
Hivogat bennünket örök bajvívásra,
Emlékezni, tenni.

Jeltelen sírjokból e napon kiszállnak,
Körültünk lebegnek a dicsőült árnyak,
Vértanuk és hősök,
Buzdítnak, hogy szentelt nyomaikban járjunk,
Boldogabb jövőt is csak magunktól várjunk
És legyünk erősek.

Mi pedig, kik ama kort még nem feledtük
S dicső küzdelmében részünket kivettük
Verejtékkel, vérrel,
Mutassuk az utat bölcsen intve, óva,
Melyen viharüzött nemzetünk hajója
Biztos parthoz ér el.

S ha örök álomra hajtjuk le fejünket,
A túlvilágra is kísérjen bennünket
Hit és remény szava:
Hogy rég elfelejtett hült poraink felett,
Szabadsága szárnyán naggyá emelkedett
S felvirult a haza.

(Lévay József.)

KI A HONVÉD?

(Előadás.)

Midőn hazáját rabbilincs fenyíti,
Bőszült érzéssel harcmezőre száll.
A szép szabadság hőslánggal hevíti,
Körüldübörögje bár ezer halál.
Nem csügged s honvéd tisztét teljesíti;
Míg győz, vagy testhalmok közt sirt talál,
A jobb utókortól reményelve bérét,
A nyert borostyánon kiontja vérét.

Mint e vers mutatja, Kisfaludy Károly mondta ki először ezt a szót *honvéd*, éspedig 1822-ben. Azóta Kossuth honvédei, meg a világháborús honvédek gondoskodtak róla, hogy a honvédet az egész világ megismerje. A költők dalai a honvédekről szólnak. A honvédek hőstettei csudatettek voltak.

A honvéd szót ép úgy, mint a *huszár*-t, átvette más népek nyelve is. Ha honvédet mondunk, mindenki tudja, hogy magyar hősökre kell gondolnunk. Amilyen a XVI. században a *vitéz*, amilyen Rákóczi korában a *kuruc*, olyan volt a szabadságharcban a *honvéd*.

A honvédnek azonban nemcsak a neve ragyogó, hanem a jelleme is. Fénylik a legszebb emberi és vitézi tulajdonságokkal. Azért tündöklő a honvéd jelleme, mert a magyar ember a világ legkiválóbb emberanyagából való. A magyar honvéd pedig ennek a kiváló emberanyagának a színe-virága. Ha harcolni kell, elszánt, bátor. Nem latolgatja a veszélyt. Nem gondol fogvacogva arra, hogy itt meg is lehet halni! Viszi előre a nemes harag, ha azt akarják elvenni, ami neki a legdrágább: földjét, hazáját, házatáját, családját.

Az ellenséggel szemben a legvakmerőbb, legelszántabb A távolság megnöveli szívében a legszebb érzéseket. Amikor kiszakítják családjá köréből, akkor még kívánczobb erővel szereti azokat, akikért él-hal.

Egyébként is az ember legnagyobb érzései férnek meg egymás mellett a honvéd szívében. Az Istenbe vetett hit, az övéi iránti szeretet, a földi hazáért való rajongás, a történelem nagy példáinak a követése, a feljebbvalókhöz ragaszkodó tisztelet. Az életnek az az értelme, hogy szeressük Istent, szeressük embertársainkat, szolgáljunk azon a földön, amelyet Isten nekünk adott, a legmagasabb célnak és igyekezzünk erőnket annyira kifejteni, amennyire csak tudjuk a haza szolgálatára és az emberiség előbbrevitelére.

E szép emberi tulajdonságok mellett ott találjuk a honvédben a katonai erényeket. A honvéd esküje úgy szól, hogy szárazon és vízen, földön és levegőben, mindenütt, ahova a parancs rendeli, hűséges lesz a magyar hazához, a haza seregének urához, a Legfelsőbb Hadúrhoz. Hűséges lesz ahhoz a szent jelvényhez, ami kifejezi a haza egységét, sérthetetlenségét, az ősök hagyományait és a jövő reménységét. Ez a jelvény a zászló.

A nemzet hőse, nagybányai vitéz Horthy Miklós, a honvédek apja.

Horthy Miklós a vezér, az első katona, a legelső magyar férfi előtt hódoljon minden szív, határokon innen és határokon túl mindenfelé, amerre magyarok élnek. És különösen megérdemli, hogy igaz ragaszkodással szeressék őt honvédek.

A honvéd hite az a fegyver, amely győzelemre segíti fegyvereit. A hit végtelen hatalom! A hit szárnyat ad a léleknek. Egető vágyat gyújt a lélekben, hogy ne tudjon megnyugodni, csak Istennél. A honvédet is ez a hit irányítja földi útjain. De a honvéd nemcsak hiszi, hogy van Isten, hanem tudja is egész bizonyossággal. Megtanulja azt az ágyútűz villámlásában, a pergőtűz záporában, ott, ahol nem lehet Istent tagadni, ahol erő, bátorság, ész, minden cserben hagyja az embert, egyedül csak a hit nem. És ezzel a hittel csak győzhet a honvéd!

De tele van a honvéd szíve is a legszebb érzésekkel. A hazának csodálnivaló magasztos szeretetével. Erről legendákat beszélhetnénk. De tele van a honvéd szíve rettenthetetlen bátor-

sággal is. Rohamukon állt meg a világ szeme a szabadságharcban, 1914-ben és 1941-ben is. Tele van a honvéd szíve meleg gyöngédséggel. Az első világháború négy éves viharja sem tudta kiirtani szívéből a szeretetet és könyörületet. Megosztja az ellenséggel mindenét, kenyerét, italát. Hát hogyanne követné Urát, a Békesség Fejedelmét. Hiszen Ő is harcot hirdetett. Az igazság harcát az igazságtalan ellen.

Ezért száll szeretetiünk, tiszteletünk a magyar honvéd felé. Ha pedig meghal, elesik... szépen mondja róla a költő:

Szerte a hazában s messze idegenben
Aldozatok siri hantja domborul,
Vádló fakesztek integetnek némán
S korhadó fejfákra magyar szív borul...

Hej bizony, sok hősiükön betelik Petőfi végzete.
Szeressétek a magyar katonát!

1848. MÁRCIUS 15.

Magyar történet műzsája,
Vésőd soká nyugodott,
Vedd föl azt s örök tábládra
Vésd föl ezt a magyar napot!

Míg az országgyűlés ott fenn,
Mint szokása régóta,
Csak beszélt nagy sikeretlen:
Itt megköndült az óral!

Nagyapáink és apáink
Míg egy század elhaladt,
Nem tévének annyit, mint mink
Huszonnégy óra alatt.

Tette ifjak, tette végre,
Verjük le a lakatot,
Mit sajtónkra, e szentségre,
Istentelen kéz rakott.

Csattogjatok, csattogjatok
Gondolatink szárnyai,
Nem vagytok már többé rabok,
Szét szabad már szállani.

És ha jó a zsoldos ellen,
Majd bevárjuk mit teszen:
Inkább szurony a szívekben,
Mint bilincs a kezeken!

Szálljatok szét a hazában,
Melyet eddig láncotok
Égető karikájában
Kínosan sirattatok.

Föl a szabadság nevében,
Pestnek elszánt ifjai!...
S lelkesedés szent dühében
Rechantunk hódítani.

Szabad sajtó!... Már ezentúl
Nem féltetek nemzetem.
Szívedben a vér megindul
S éled a félholt tetem.

És ki állott volna ellen?
Ezren és ezren valánk,
S minden arcon, minden szemben
Rettenetes volt a láng.

Ott áll majd a krónikában
Neved, pesti ifjúság,
A hon a halálórában
Benned lelte orvosát.

Egy kiáltás, egy menydörgés
Volt az ezrek hangja,
Odatört a sajtóhoz és
Zárját lepattantotta.